

עת"א 27681/10/19 - אמל טקאטקה נגד שרות בתי הסוהר, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 נובמבר 2019

עת"א 27681-10-19 טקאטקה(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר

בפני כב' הנשיא רון שפירא

העותרת

אמל טקאטקה, (אסיר)

ע"י ב"כ עו"ד כאמל נאטור

נגד

המשיבים

1. שרות בתי הסוהר.

2. מדינת ישראל.

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים:

בפני עתירת אסירה ביטחונית המרצה מאסר בבית סוהר דמון, במסגרתה מבוקש להורות למשיבים לאפשר לעותרת לבקר את אחיה שהינו אסיר ביטחוני המרצה מאסר בבית סוהר קציעות.

לטענת העותרת, הן העותרת והן אחיה מרצים תקופות מאסר ממושכות אשר במהלכן לא התאפשר להם להיפגש בשל תנאי מאסרם. נטען כי הזכות לקבלת ביקור על ידי בני משפחה מעוגנת באמנת ג'נבה הרביעית ובפקנ"צ 03.02.00 העוסקת ב"כללים ביחס לאסירים ביטחוניים". העותרת מפנה גם לסעיף 18ד' לפקנ"צ 04.42.00 המאפשרת ביקור מטעמים הומניטריים. נטען כי התרת ביקור כמבוקש הינה בבחינת הרף המינימלי של זכויות העותרת ואחיה בנסיבות העניין. העותרת טוענת כי פנתה אל המשיב ולא קיבלה תשובה תוך זמן סביר ולכן הוגשה העתירה. נטען כי מדובר בשעה אחת של פגישה בתנאים שמאפשרים לשמור על הביטחון. כן נטען כי החומר המודיעיני הקיים מוכחש. עוד נטען כי צריך להתייחס לבקשות כאלה בסלחנות כאשר מדובר באסירים שמרצים תקופות מאסר ארוכות.

לטענת המשיב, העותרת הינה אסירה ביטחונית המרצה מאסר של שבע שנים החל מיום 01.12.14 לאחר שהורשעה במסגרת הסדר טיעון בעבירות של ניסיון לגרימת מוות בכוונה והחזקת סכין. מועד תום ריצוי מאסר צפוי 30.11.21. האסיר הביטחוני עמו מבקשת העותרת להיפגש מרצה מאסר של שנתיים ושלושה חודשים החל מיום 13.02.18 לאחר שהורשע במסגרת הסדר טיעון בביצוע עבירות של זריקת חפצים לעבר אדם או רכוש וסחר בציד מלחמתי וכן הופעל עונש מאסר מותנה. מועד תום ריצוי מאסרו הצפוי 12.05.20. מדובר באסיר ביטחוני שזהו מאסרו השלישי כאסיר ביטחוני. נטען כי ביום 03.11.19 החליט הגורם המוסמך - מפקד מחוז צפון - לדחות את בקשת העותרת לקיום מפגש וזאת בשל התנגדות גורמי המודיעין והעדר טעמים חריגים או הומניטריים כנדרש בפקנ"צ 04.42.00 "סדרי ביקור אצל אסירים". נטען כי גורמי המודיעין מתנגדים למפגש נוכח חמ"ן שלילי רב ורציף שצברה העותרת לחובתה במהלך מאסרה, אשר חלקו אף מהעת האחרונה. נטען כי מדובר באסירה בעלת מעמד בכיר ודומיננטי בקרב האסירות

הביטחוניות שבאגף המתנהל בכלא דמון, אשר מרבה להסית אסירות אחרות לצעדי מחאה והפרות סדר, ובכללם הסתה לפתיחה בשביתת רעב. כן צוין כי גם האסיר הביטחוני עמו מבוקש המפגש הינו בעל מעמד בקרב האסירים הביטחוניים ולחובתו חמ"ן שלילי. המשיב טוען כי קיומו של קשר משפחתי מדרגה ראשונה הינו תנאי סף לבחינת בקשה של אסירים ביטחוניים למפגש ביניהם ואינו מהווה כשלעצמו טעם חריג או הומניטרי. נטען כי העותרת לא עמדה בנטל הוכחת קיומם של טעמים חריגים או הומניים בהתחשב בחמ"ן השלילי הרב שצברה לחובתה במהלך מאסרה (כך גם החמ"ן השלילי בעניינו של אחיה), ולכן בקשתה אינה עומדת בתנאי הפקודה והחלטת המשיב היא סבירה.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ועיינתי במסמכים שהוגשו לעיוני, הכוללים מידעים בנוגע לעותרת ואחיה, הגעתי למסקנה כי אין מקום להתערב בהחלטת המשיב לענין סירוב להוציא את העותרת לביקור אצל אחיה, הגם שמדובר במפגש בין שניהם בתחומי כלא ובפיקוח שב"ס.

כאמור, העותרת ואחיה הינם אסירים ביטחוניים המרצים מאסר בבתי כלא שונים. בקשתה של העותרת לקיום מפגש עם אחיה נדחתה בשל התנגדות גורמי המודיעין והעדר טעמים חריגים או הומניים. לאחר שעיינתי במידעים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי החלטת המשיב סבירה וכי לא בכדי קיימת התנגדות גורמי המודיעין לבקשת העותרת.

פקודת הנציבות שמספרה 03.02.00 העוסקת ב"כללים ביחס לאסירים ביטחוניים" מציינת בסעיף 1ב' כי "ככלל, באסירים השפוטים או עצורים בגין עבירות נגד ביטחון המדינה, קיים פוטנציאל ממשי לסיכון ביטחון המדינה בכלל ולסיכון הסדר והמשמעת בבתי הסוהר בפרט, וזאת לאור טיבה, מהותה ונסיבותיה של העבירה שביצעו או שבביצועה הם חשודים; עברם, מניעיהם ומעורבותם בפעולות נגד ביטחון המדינה. רובם של אסירים אלה, הינם בעלי זיקה לארגוני טרור. קשר זה טומן בחובו סכנות מיוחדות הן לסדר ולמשמעת בבית הסוהר והן לביטחון המדינה. הסיכון הביטחוני הצפוי מהאסירים הביטחוניים, מחייב כליאתם בנפרד מאסירים פליליים והטלת מגבלות מיוחדות עליהם בכל הנוגע לקשר עם החוץ, ובכלל זה בנושאים של חופשות, ביקורים, שיחות טלפון והתייחדות." כלומר, הפקודה מבהירה כי מאסירים ביטחוניים נשקף סיכון מיוחד המחייב הטלת מגבלות מיוחדות גם בנושא ביקורים ומגע עם אחרים. המידעים שהוצגו לעיוני תומכים בטענת המשיב כי מהעותרת נשקף סיכון מיוחד ובנסיבות אלה לא ניתן לקבל טענתה כי ניתן לארגן את הביקור המבוקש בתנאים שלא יהוו סיכון ביטחוני. בנסיבות העניין יש לקבוע כי שיקולי הביטחון גוברים במקרה זה על האינטרסים והזכויות של העותרת ושל אחיה לביקור המבוקש.

בהתאם לסעיף 17א לפקודה הנ"ל "1. בהתאם לסעיף 116 לאמנת ז'נבה הרביעית, ככלל, אסירים יורשו לקבל ביקורי משפחה מדרגת קירבה ראשונה בלבד, בהתאם לכללים המפורטים בסעיף זה להלן. קירבה ראשונה לענין סעיף זה: הורים, בן/בת זוג, ילדים, אחים/אחיות, סבא וסבתא.

2. כניסתו של מבקר שהינו תושב איו"ש או אזח"ע (לרבות שטחי רש"פ) מותנית בהצגת היתר כניסה לישראל ע"פ דין, לענין ביקור של אותו אסיר בבית הסוהר. למניעת ספק, הוראת פסקה זו, לא תחול על מבקר שהוא תושב ישראל, לרבות מזרח ירושלים". כלומר, אסירים ביטחוניים יורשו לקבל ביקורי משפחה אך ורק מדרגת קירבה ראשונה והקרבה מדרגה ראשונה היא תנאי סף ולא טעם מיוחד. כמו כן, הפקודה מבהירה כי קבלת ביקורים הינה טובת

הנאה הניתנת לשלילה אם תפקודם של האסירים הינו שלילי. כן מובהר על פי הפקודה כי "ביקור בין אסירים קרובי משפחה מדרגה ראשונה, ייערך לפי כללי פקודת נציבות 04.42.00 - סדרי ביקור אצל אסירים".

כמו כן, יש לקבל טענת המשיבים כי נקודת המוצא בסעיף 18 לפקנ"צ 04.42.00 הינה כי "ככלל לא יאושר מפגש בין אסירים קרובי משפחה ביטחוניים, אלא מטעמים חריגים או הומאניים וכאשר תפקודם בבית הסוהר אינו שלילי". במקרה זה, כאמור, העותרת לא הצביעה על טעמים חריגים או הומאניים, שכן עצם ריצוי מאסר ארוך אינו מהווה טעם חריג או הומני והיותם של העותרת ואחיה קרובי משפחה מדרגה ראשונה מהווה תנאי בסיסי ולא טעם חריג. כמו כן, תפקודם של העותרת וכן של אחיה בבית הסוהר הינו שלילי בהתאם למידעים שהוצגו לביהמ"ש. העותרת היא אסירה דומיננטית באגף האסירות הביטחוניות בכלא דמון, אשר מרבה להסית אסירות אחרות למחאה והפרות סדר ופתיחה בשביתת רעב. לעותרת חמ"ן שלילי רב שצברה במהלך תקופת מאסרה, חלקו מהעת האחרונה. גם אחיה בעל מעמד בקרב אסירים ביטחוניים ובעל חמ"ן שלילי. על כן, העותרת לא עמדה בנטל הוכחת קיומם של טעמים חריגים ובהתחשב בחמ"ן השלילי הרב שצברה והחמ"ן של אחיה, בקשתה אינה עומדת בהוראות הפקודה ולא ניתן לקבוע כי החלטת המשיב הינה בלתי סבירה בנסיבות העניין.

בכל הנוגע לשאלה האם אחיה של העותרת יוכל לבקרה לאחר שישתחרר, ללא קשר לאישור כניסה לישראל ולאור עברו הביטחוני - ב"כ המשיב בירר סוגיה זו לאור שאלת ביהמ"ש במהלך הדיון והשיבה בתשובה משלימה שנשלחה שעות ספורות לאחר קיום הדיון כי פקודת הנציבות 03.02.00 שכותרתה "כללים ביחס לאסירים ביטחוניים" מסדירה את כללי הביטחון הייחודיים של האסירים הביטחוניים ותנאי מאסרם. נטען כי בסעיף 17 לפקודה נקבע כי בהתאם לסעיף 116 לאמנת ז'נבה הרביעית ככלל אסירים יורשו לקבל ביקורי משפחה מדרגת קירבה ראשונה בלבד, בהתאם לכללים המפורטים בסעיף זה להלן. הסעיף קובע כי מפקד בית הסוהר רשאי לאשר כניסתו לביקור של בן משפחה מקרבה ראשונה גם אם הינו אסיר לשעבר. כן נקבע כי הטיפול בפניה ייעשה בהתאם לאמור בפקודת הנציבות 04.42.00 "סדרי ביקור אצל אסירים". ב"כ המשיב מפנה לסעיף 19 לפקודת הנציבות 04.42.00 הקובע בין היתר כי בקשת אסיר לכניסת אסיר לשעבר לבקרו או פניה ישירה של האסיר לשעבר לאשר ביקורו אצל אסיר בבית הסוהר תועבר לטיפול ק. ניהול אסירים ביחידה שיעבירה להחלטת מפקד בית הסוהר וזאת לאחר קבלת חו"ד קמ"ן ביס"ר בהתאם לנספח ב' "אישור כניסה לאסיר לשעבר המבקר אסיר". ככלל, הגישה תהיה לאפשר כניסת האסיר לשעבר אלא אם כן קיים מידע לגבי מעורבותו בפלילים או שקיום המפגש מהווה סיכון לביטחון המדינה או הציבור או הביטחון הסדר והמשמעת בבית הסוהר. ב"כ המשיב ציינה כי בהתאם להוראות הפקודות אסיר משוחרר ביטחוני יכול לפנות בבקשה מתאימה לביקור קרוב משפחתו מדרגה ראשונה המרצה מאסר בין כתלי הכלא, אשר תיבחן בהתאם להוראות הפקודה. הפקודה אינה מבחינה בין אסיר משוחרר ביטחוני לאסיר משוחרר פלילי. יצוין לעניין זה כי העותרת תוכל להגיש בקשה מתאימה עם שחרורו של אחיה והבקשה תישקל בהתאם לכללים ולהנחיות המתאימות.

נזכיר את המובן מאיליו: בית המשפט הינו ארכעת בקרה שיפוטית הבוחנת את התנהלות הגורמים האמונים על כך שב"ס בהתאם לאמות המידה של המשפט המנהלי. בית המשפט בוחן האם החלטות גורמי שב"ס התקבלו בהתאם לסמכות המסורה בידיהם, בהליך הנכון, לאחר שנשקלו כל הנתונים הנדרשים לעניין ומטעמים ענייניים. בית המשפט מתערב בהחלטה של גורמי שב"ס רק במקרים בהם נפל פגם בהליך קבלת ההחלטה, או במקרים בהם ההחלטה, כפי שהתקבלה, חורגת חריגה קיצונית ממתחם הסבירות. בית המשפט אינו שם עצמו במעמד של "מפקד על" שב"ס. ככל שההחלטה המנהלית, כפי שהתקבלה, אינה בלתי סבירה באופן קיצוני והליך קבלתה היה סדור תוך שנשקלו כל השיקולים הנדרשים לעניין, לא יתערב בית המשפט בהחלטה גם אם סבור הוא כי ניתן היה לשקול ולהחליט אחרת. כך

גם במקרה שבפני.

בשים לב לכל הנתונים שהוצגו בפני סבור אני כי אין עילה להתערב בהחלטת שב"ס. ההחלטה התקבלה ע"י הגורם המוסמך בהליך המיועד לכך בהתאם לחוק ולפקודות. העובדות הנדרשות לעניין נבחנו. נשקלו שיקולים ענייניים. לא מצאתי כי החלטת המשיב הינה בלתי סבירה ובוודאי שלא נין לומר כי מדובר בחוסר סבירות קיצוני. בהתאם, לא קמה עילת התערבות מנהלית המצדיקה את התערבותו של בית המשפט בהחלטה.

בשולי האמור מעיר כי העתירה הוגשה בין היתר מהטעם שלא ניתנה כל החלטה בפניית העותרת זמן רב לאחר שהוגשה בקשתה. למעשה התקבלה ההחלטה, הדוחה את הבקשה, רק לאחר שהוגשה עתירה וערב הדיון בבית המשפט. הסבתי את תשומת לב ב"כ שב"ס למשמעויות אפשריות של אי מתן החלטה מנהלית במועד, בין היתר בשים לב להוראות סעיף 6 לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958 ועקרונות היסוד של המשפט המנהלי ובחינת הוגנות ההליך המנהלי. מאחר והצדדים לא טענו בפני לעניין זה אינני מוצא לנכון להרחיב כעת בדיון. אבהר רק כי הראוי היה שהחלטה בבקשת העותרת תינתן בתוך זמן סביר מעת פניית העותרת. עם זאת אין בעצם העיכוב במועד מתן ההחלטה כדי להצדיק ביטול ההחלטה או את התערבותו של בית המשפט בהחלטה.

בסיכומי של דבר ומכל הטעמים שפורטו - העתירה נדחית.

המזכירות תעביר עותק לב"כ הצדדים ולעותרת באמצעות שב"ס.

ניתנה היום, י"ג חשוון תש"פ, 11 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.

רון שפירא, נשיא